

Premena srdca

Duchovný význam úcty k Božskému Srdcu

Medzi 1673 a 1675 rehoľná sestra Mária Margita Alacoque v štyroch súkromných zjaveniach – ktorých 350. výročie Cirkev si pripomína tento jubilejný rok – pochopila, že Ježiš si žiada väčšiu úctu jeho srdca, prejavov jeho lásky, pomocou zavedenia osobitného sviatku. Pravosť týchto zjavení potvrdil jezuita Claude de la Colombiere. Dôležitosť formy tohto prejavu zbožnosti potvrdil nanovo aj pápež Pius XII. encyklikou „Haurietis aquas“ v roku 1956. Pápež František vydal v jubilejnom roku tiež encykliku „Dilexit nos“ na prehĺbenie poznania Božej lásky, aby veriaci čerpali z tohto prameňa. Práve mesiac jún sa stal dobou, ktorá pripomína veriacim úctu voči Božej láske.

Litánie k Božskému srdcu obsahujú medzi svojimi prosbami vyjadrenie túžby po zmene ľudského srdca, zraneného neláskou a hriechom. Charakter prvotného hriechu spočíval v nedôvere voči Božiemu Slovu, ktorý vyvolal v človeku strach. Pozvanie k premene srdca je celoživotná cesta rastu v dôvere voči Bohu, ktorý sprítomnil svoju lásku s ľudskou tvárou vo svojom Synovi.

Ježišovo srdce ako zdroj

Človek, stvorený na Boží obraz, je ako duchovná bytosť vyznamenaný darom rozumu a slobodnej vôle. Centrum jeho celistvej osoby označujeme aj z fyziologického hľadiska pojmom srdca, v ktorom človek prežíva nielen emócie, ale srdca sa dotýka ľudské uvažovanie, rozlišovanie a rozhodovanie. Vtelené Božie slovo, Ježiš Kristus pri svojom verejnom vystupovaní zjavuje šírku a hĺbku svojho srdca každým slovom, gestom a činom. Preto bolo v Tradícii prirodzené, že v dôsledku prejavov jeho súcitnej lásky sa vytvoril symbol Ježišovho srdca, z ktorého vychádzajú jeho postoje.

Premieňajúce stretnutia

Ježiš stretáva ľudí z rôznych vrstiev, životných situácií a všíma si núdznych, biednych, chorých, odkázaných na pomoc. Počúva ich slová, príbehy a zaujíma k nim svojský, nezvyčajný, často neočakávaný postoj, reaguje v prítomnej chvíli, koná „z vlastnej moci“. Všíma si jednotlivcov

PREMENA SRDCA

Jún: Jubilejná katechéza pre dospelých

a skupiny: vyučuje veľké zástupy, malú skupinu učeníkov a vedie individuálne rozhovory. Svätopisci pritom zachytili jeho pohľad, gestá, slová a dotyky, ktoré často spôsobili revolučné zmeny vo vnútri ľudí. Ježiš pôsobil na mnohých provokatívne svojimi názormi, ktoré sa vymykali z každodenných postojov a žitej náboženskej praxe; pozýval k zamysleniu sa nad životom, nad sebou, nad podstatou a cieľom bytia. Jeho slová pozývali z povrchnosti do hĺbky, k väčšej plnosti, povzbudzovali ku konkrétnej realizácii Božej vôle, ktorá je dynamická a dáva človeku rásť, ak o to stojí.

Slzy

Nový zákon nám predstavuje Ježiša, ktorý je empatický: plakal nad Jeruzalemom, ktorý sa neobrátil k viere, ale zabíjal prorokov, ktorých mu Boh posielal (porov. Mt 23,37). Aj pri hrobe Lazara zaplakal, pretože brat Márie a Marty bol jeho priateľ (porov. Jn 11,35). Vedel, že ho znovu oživí, ale bol pohnutý jeho smrťou. Niektoré príbehy sa zmieňujú otvorene o Ježišom súcite: Bolo mu ľúto unaveného, hladného zástupu, lebo boli „zbedačení a sklesnutí ako ovce bez pastiera“ (Mt 9,36). Iné príbehy z jeho života vyjadrujú jeho pohnutosť inými prostriedkami, skrze opisné slová alebo činy, ktoré zjavujú kvality Ježišovho srdca: „Podďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu.“ (Mt 11,28-30). Ježiš ponúka každému svoju tichosť a pokoru nielen ako vzor, ale svojím Duchom pomáha človeku k premene života. Biblické svedectvo nám ponúka mnohoraké príklady z jeho pozemského účinkovania, pri stretnutiach a rozhovoroch. Spomeňme z nich aspoň niektoré.

Pohľad

Ježišov pohľad zasiahol viaceré biblické postavy tak, že zmenil ich srdce. Pri stretnutí s „bohatým mládencom“ čítame, že s láskou sa pozrel naňho, keď smutný odišiel. Písmo ďalší priebeh jeho života nezachytáva, ale je možné, že tento jedinečný láskavý pohľad účinkoval v jeho srdci tak, že neskôr zmenil svoj život. O apoštolovi Petrovi máme záznam, že Ježišov pohľad vyvolal v ňom hlbokú ľútosť, pretože ho trikrát zaprel, a „horko zaplakal“ (Mt 26,75). Mýtnik Zachej túžil vidieť Ježiša – on pozrel naňho a zavolať ho, vytvoril k nemu kontakt, ktorý viedol k premene Zachejovho srdca.

PREMENA SRDCA

Jún: Jubilejná katechéza pre dospelých

Slová

O Ježišových slovách, ktoré menili vnútro tých, ktorých stretol, uvádza Písmo množstvo príkladov. Samaritánka pocítila počas rozhovoru napriek svojim hriechom radostnú skúsenosť, Ježiš jej videl do srdca a taktne ju viedol k prijatiu obrátenia (porov. Jn 4,1-42). V príbehu o „hriešnici“ Ježiš rozprával s inou osobou, ale ona v jeho prítomnosti mu vyjadrovala dôveru a ľútosť nad hriechmi tak, že slzami mu umývala nohy (porov. Lk 7,36). Ježišove slová vyvolali obrátenie lotra na kríži, ktorý prejavil úprimnú ľútosť, a dostal prísľub raja (porov. Lk 23,43).

Dotyky, uzdravenie a oslobodenie

Ježišove gestá a dotyky sú prostriedkom obrátenia mnohých. Pri uzdravení desiatich malomocných to bol len jeden z nich, ktorý prijal nielen telesné, ale aj vnútorné uzdravenie srdca, čo prejavil tým, že sa vrátil, aby Ježišovi poďakoval. Znamená to, že v ňom spoznal Mesiáša a uveril v neho. V prípade ženy, ktorá trpela 12 rokov na krvotok, sa odohrával dotyk z jej strany, čím prejavila svoju vieru v Záchrancu, ktorému sa stačilo dotknúť len okraja odevu (porov. Mt 9,20).

Okrem odpustenia a uzdravovania bola podstatná oblasť Ježišovho účinkovania v podobe vyhánania zlého ducha. Týmto prejavom svojej dobrotivej lásky oslobodzoval ľudí k ich pravej slobode od zviazaností, aby sa stali schopní prejať mu dôveru a lásku. Plnil tým dávne prísľuby Starého zákona: „A dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás ... a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich nariadení.“ (Ez 36,26-27) Z nového srdca potom môže vychádzať nový, darovaný život (porov. 2 Kor 5,14-21), cieľ nového stvorenstva.

Otázky

- Ktorý Ježišov spôsob v kontakte s ľuďmi ma oslovuje najviac?
- Ktoré biblické príbehy o stretnutiach Ježiša s ľuďmi ma doteraz premieňali v srdci?
- Ktorý príbeh ma povzbudzuje, vzdávať sa strachu pred Bohom, smerom k dôvere?
- Akú premenu, v ktorej oblasti môjho života by som si dnes chcel vyprosiť od Trojjediného Boha?